യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 200

ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .
നിർവാണവാക്യ-സംദർഭ/സമാപ്തൗ മുനിനായകേ .
പാശ്ചാത്യ-വാക്യ-വി-ര-തിം കുർവതി+ ക്രമപാലിതാമ് .. 1
നിർവികല്പ-സമാധാന-സമതാം സമുപാഗതേ .
ശാന്ത+സ്വച്ഛമനോവൃത്തൗ/ സർവസ്/മിംശ്ച സഭാജനേ .. 2
സത്ത്വകോടിമുപാരൂഢേ പരാം പാവനതാം ഗതേ .
സംവിത്-തത്ത്വേ സമ+ഗ്രസ്യ ജനസ്യ+ ശ്രുതശാലിനഃ .. 3
ഝടിത്യേവാമ്/ബരഹൃതാ പൂർവ-മുക്തധിയാം മുഖാത് .
സിദ്ധാനാം സാധുവാദേന+ വ്യോമകോടര-വാസിനാമ് .. 4
തഥാ സഭാ+സ്ഥിതാനാം ച മുനീനാം ഭാവിതാത്മനാമ് .
ഗാധേയപ്രമുഖാനാം ച സാധുവാദ-ഗിരോച്ചയാ .. 5
കോലാഹലഃ സമുദ-ഭൂദ്/ഭൂരി-പൂരിത-ദിംമുഖഃ .
മധുരഃ പവനാ+ത്താനാം കീച-കാനാ-മിവാരവഃ .. 6
സിദ്ധാനാം സാധുവാദേന സഹ വൈ സഹസാ തതഃ .
ദേവദുന്ദുഭയോ നേദുഃഫ് പ്രതി+ശ്രുത്/പൂരിതാചലാഃ .. 7
ദേവദുന്ദു-ഭി-ഭിഃസ് സാർധം തുഷാരാ-സാര-സുന്ദരീ .
ദിഗ്ഭ്യഃ സ്ഥഗിത-ദിക്ചക്രാ പുഷ്പവൃഷ്ടിഃ പപാത ഹ .. 8
പുഷ്പൗഘ-പൂരിത+സ്ഥാനഃ ശബ്ദാ-പൂരിതകന്ദരഃ .
രജഃസം/രഞ്ജിതാകാശോ ഗന്ധ-രഞ്ജിതമാരുതഃ .. 9
സ-സാധു-വാദശബ്ദസ്യ ദേവ-തൂര്യ/രവ+സ്യ ച .
കുസുമാ-സാരഘോഷസ്യ സമവായോ രരാജ ഹ .. 10
ഉന്മുഖാ-ഖിലസ+ഭ്യാ+ക്ഷി/രശ്മി+ശ്യാമ-ലിതാ+ന്തരഃ .
ഉത്കർണ/മൃഗമാതങ്ഗ-ഹയപക്ഷി-പശുശ്രുതഃ .. 11
സവിസ്മയ-ഭയോ+ന്നേത്ര/ബാലകാന്താ-ജനേക്ഷിതഃ .
വിസ്മയ+സ്മേര-വദന/രാജലോകാവ-ലോകിതഃ .. 12
കുസുമാസാര-സാരേണ ശബ്ദ-ശോഭാതി-ശായിനാ .
സംരമ്ഭേണ ജഗാമാശു രോദോ-ര+ന്ധ്രമ-പൂർവതാമ് .. 13
പുഷ്പവർഷസുധാധൗതം രടദ്/ഭൂതസു/ഘുംഘുമമ് .
സമതാം സദനേ-നാഗാത് ധ്മാത-ശങ്ഖ-ശതേന ഖമ് .. 14
ഭുവനം ഭൂരി-ഭാംകാര-ഭാസുരം സുരചാരണൈഃ .
വൃതം മത്തോത്സവം രേജേ സമം കുസുമ-മണ്ഡിതമ് .. 15
ശനൈർദുന്ദുഭി-സിദ്ധൗഘ/വാക്യപുഷ്പ-ഭരഃ സമമ് .
പ്രയയൗ രോദസീ-രന്ധ്രേ വേലാചല-മിവാമ്ബുധൗ .. 16
തസ്മി+ന്വിബുധ-സംരമ്ഭേ+ ക്ഷണേന സമയേ ഗതേ .
വാക്യാനീ-മാനി സിദ്ധാനാ/മഭി+വ്യക്തി-മുപായയുഃ .. 17
സിദ്ധാ ഊചുഃ .

ആകല്പം സിദ്ധ-സങ്ഘേഷു മോ+ക്ഷോ-പായാഃസ് സഹ+സ്രശഃ .
വ്യാഖ്യാതാശ്ച+ ശ്രുതാ+ശ്ചാല/മീദൃശാസ്തു-ന കേചന .. 18

തിര്യഞ്ചോ വനിതാ വാലാ+ വ്യാ-ലാ-ശ്-ചാനേന നിർവൃതിമ് .
മുനേർവാക്യ-വിലാസേന യാന്തി നാസ്+ത്യത്ര സംശയഃ .. 19
ദൃഷ്ടാന്തൈർ/ഹേതുഭി+ര്യു+ക്ത്യാ യഥാ രാമോ∫വ-ബോധിതഃ .
തഥാ ചാരുന്ധതീ സാക്ഷാത്-സംബോധ-യതി വാ ന വാ .. 20
അനേന മോക്ഷോപായേന തിര്യഞ്ചോ∫പി ഗതാമയാഃ .
സ്ഥിതാ മുക്താ ഭവിഷ്യന്തി കേ നാമ ഭുവി നോ നരാഃ ..21
ശ്രവണാ+ഞ്ജ-ലിഭിഃ പീത്വാ+ ജ്ഞാനാ-മൃതമിദം വയമ് .
പരാം പൂർണ-നവീഭൂത/സിദ്ധയഃ ശ്രിയമാ-ഗതാഃ .. 22
ഇതി ശൃണ്വൻസഭാം ലോകോ വിസ്മയോത്/ഫുല്ലലോചനഃ .
കുസുമാ-സാര-സംപൂർണാം രാജീവാനാം ദദർശ താമ് .. 23
മന്ദാരാദി-മഹാപുഷ്പ+ച്ഛന്ന+ച്ഛാദന-സംചയാമ് .
പാരിഭദ്ര-ലതാ-ഗുച്ഛ/നീര+ന്ധ്രാജിര-ഭൂമികാമ് .. 24
പാരിജാത+പ്രസൂനാഢ്യ/മഹീതല-വിരാജിതാമ് .
സംതാ-നക-മഹാമ്/ഭോദ+വ്യാപ്ത/സഭ്യ-ശിരഃകരാമ് .. 25
മൗലിരത്നവിടംകാഗ്ര/വിശ്രാന്ത-ഹരിചന്ദനാമ് .
വാരിപൂര+പ്രലമ്ബാ+ഭ്ര/വദാ-ലമ്ബി/വിതാനകാമ് .. 26
ഇതി പശ്യൻസഭാം ലോകഃ സാധുവാദേന ഭൂരിണാ .
തത്കാലോ-ചിത-വാക്യേന തേന തേന തഥോദ്യതഃ .. 27
വസിഷ്ഠം പൂജയാമാസ സർവേന്ദ്രിയഗണാനതഃ .
കുസുമാഞ്ജലി-മിശ്രേണ+ പ്രണാമ-സഹിതേന ച .. 28
നൃപ+പ്രണാമ-മാലാസു കിംചിച്-ഛാന്താസു താ+സ്വഥ .
മുനിമാപൂജയന്നാഹ സാർഘ്യപാത്രകരോ നൃപഃ .. 29
ദശരഥ ഉവാച .
ക്ഷയാതിശയ-മുക്തേന പരമേ-ണാത്മ-വസ്തുനാ .
പരാന്തഃ പൂർണതോത്പന്നാ ബോധേനാ-രുന്ധതീ-പതേ .. 30
ന-ത/ദസ്തി മഹീപീഠേ ദിത്യ ദേവേഷു വാപി ച .
മഹത്/കിംചി+ദ്യദ+പ്രാപ്തം തവ പൂജ്യസ്യ പൂജനമ് .. 31
തഥാ+പ്യാത്മ+ക്രമം ബ്രഹ്മൻ-നിമം നേതുമ-വന്ധ്യതാമ് .
അഹം വച്മി യഥാപ്രാപ്തം ന കോപം കർതുമർഹസി .. 32
ആത്മനാ സകല+ത്രേണ ലോക+ദ്വയ-ശുഭേന ച .
രാജ്യേനാഖിലഭൃത്യേന ഭവന്തം പൂജയാ+മ്യഹമ് .. 33
ഏത+ത്സർവം തവ വിഭോ+ സ്വായത്തം സ്വ ഇവാശ്രമഃ .
നിയോജയ യഥാദേശം യഥാഭി-മതയേ+ച്ഛയാ .. 34
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
പ്രണാമ-മാത്ര-സംതുഷ്ടാ+ ബ്രാഹ്മണാ ഭൂപതേ വയമ് .
പ്രണാമേ-നൈവ തുഷ്യാമഃ സ ഏവ ഭവതാ കൃതഃ .. 35
പാതും ത്വമേവ ജാനാസി രാജ്യം ഭാതി തവൈവ ച .
ഭവ+ത്വേതത്-തവൈ-വേഹ+ ബ്രാഹ്മണാഃ ക്വ/ മഹീഭൃതഃ .. 36

ദശരഥ ഉവാച .
കിയന്മാത്രം തു രാജ്യം സ്യാ/ദിതി ലജ്ജാമഹേ മുനേ .
പ്രകർഷേ-ണാത്ര തേനേശ യഥാ ജാനാസി തത്കുരു .. 37
ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .
ഇത്യുക്തവതി ഭൂപാലേ രാമഃ പുഷ്പാഞ്ജലിം ദദത് .
ഉവാച+ പ്രണതോ വാക്യം പുരസ്-തസ്യ മഹാഗുരോഃ .. 38
നിരുത്തരീ-കൃത-മഹാരാജ+ ബ്രഹ്മൻ-പ്രണൗമി തേ .
പ്രണാമ-മാത്ര-സാരോ്ഹം രാമഃ പാദാ-വിമൗ/ പ്രഭോ .. 39
ഇത്യു+ക്ത്വാ പാദയോസ്/തസ്യ/ ശിരോ-വന്ദനപൂർവകമ് .
ത+ത്യാജാഞ്ജലിപുഷ്പാണി ഹിമാനീവ വനം ഗിരേഃ .. 40
ആനന്ദബാഷ്പ-സംപൂർണ-/നയനോ നയകോവിദഃ .
ഗുരും പരമയാ ഭക്ത്യാ പ്രണനാമ പുനഃപുനഃ .. 41
ശത്രുഘ്നോ ലക്ഷ്മണശ്-ചൈവ തഥാന്യേ ത+ത്സമാ+ശ്ച യേ .
നികട+സ്ഥാസ്/തഥൈവാശു തേ+ പ്രണേ-മുർ/മുനീശ്വരമ് .. 42
ദൂര+പ്രണാമൈർ/ദൂരസ്ഥാഃഫ് പുഷ്പാഞ്ജലിസമീരണൈഃ .
രാജാനോ രാജപുത്രാശ്ച+ പ്രണേമുർ/മുനയശ്ച തമ് .. 43

അസ്മി+ന്ന/വസരേ തത്ര കുസുമാഞ്ജലി-വർഷണൈഃ .
ഹിമൈരിവ ഹിമാ+ദ്രീന്ദ്രോ മുനിരന്തർ/ധിമാ-യയൗ .. 44
അഥ ശാന്തേ സ-ഭാ+ക്ഷോ-മേ+ പ്രണാമ-നിവഹേ തഥാ .
സംസ്മരഞ്/ഛാസനം കിംചിത്-സത്യേ കൃഷ്ണ-സിതാശയമ് .. 45
മുനിഃ കുസുമ-രാശിം തം ബാഹുഭ്യാം പ്രവിചാല്യ സഃ .
മുഖം സംദർശയാ-മാസ സിതാ+ഭ്രാ/ദിവ ചന്ദ്രമാഃ .. 46
ശാന്തേ സിദ്ധ-വചോ-രാശൗ തഥാ ദുന്ദുഭി-നിഃസ്വനേ .
നഭഃകുസുമ-വർഷേ ച സഭാ-കലകലേ തഥാ .. 47
പ്രണാമാ-നന്തരം തസ്മി+ന്നാമാ+ദ്യൈഃസ്/ സ്വസ-ഭാജനേ .
ശാന്തവാത ഇവാമ്/ഭോദേ ജനേ സൗമ്യ+ത്വ-മാഗതേ .. 48
ആകർണയൻസാധുവാദം വിശ്വാമിത്രം മൃദുസ്വനമ് .
ഉവാചേദ-മനിന്ദ്യാത്മാ വസിഷ്ഠോ മുനിനായകഃ .. 49
മുനേ ഗാധികുലാമ്/ഭോജ വാമദേവ നിമേ ക്രതോ .
ഭരദ്വാജ പുലസ്-ത്യാത്രേ ഘൃഷ്ടേ നാരദ ശാണ്ഡിലേ .. 50
ഹേ ഭാസ-ഭൃഗു-ഭാരണ്ഡ/വത്സ-വാ+ത്സ്യാ-യ-നാ-ദയഃ .
മുനയസ്/തുച്ഛമേത+ന്നു ഭവദ്/ഭിർ-മദ്വചഃ ശ്രുതമ് .. 51
യദ+ത്രാനു-ചിതം കിംചിത്-തദനു+ഗ്രഹതോ്ധുനാ .
ദുരർഥം വിഗതാർഥം വാ ഭവന്തഃ കഥയന്തു മേ .. 52
സഭ്യാ ഊചുഃ .
വസിഷ്ഠവചനേ ബ്രഹ്മൻ/പരമാർ/ഥൈക-ശാലിനി .
ദുരർഥോ ഭവതീ+ത്യദ്യ നവൈവ ഖലു ഗീഃശ് ശ്രുതാ .. 53
യത്സംഭൃത-മനന്തേന ജന്മ-ദോഷേണ നോ മലമ് .
തത്പ്രമൃഷ്ടം ത്വയേ-ഹാദ്യ ഹേമ്നാ-മിവ ഹവിർ-ഭുജാ .. 54
ബ്രഹ്മബൃംഹിതയാ വാചാ വിഭോ വികസിതാ വയമ് .

കുമുദാനീന്ദു-ദീപ്ത്യേവ പരമാമൃതശീതയാ .. 55
സർവ-സത്ത്വമഹാബോധ/ദായിനം മുനിനായകമ് .
ഭവന്തമേകാന്ത-ഗുരും പ്രണമാമ ഇമേ വയമ് .. 56
ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .
ഇത്യുക്ത്വാ മുനി-നാഥായ നമസ്ത ഇതി തേ പുനഃ .
വദന്ത ഏകശബ്ദേന താരേ-ണാബ്ദ-രവൗ/ജസാ .. 57
അർവാക്പുഷ്പാഞ്ജലി+വ്രാതൈഃഖ്
ഖാത്-സിദ്ധൈഃ സമ-മുജ്ഝിതൈഃ .
വസിഷ്ഠം പൂരയാമാസുർ/ഹിമൈ-രബ്ദാ ഇവാചലമ് .. 58
ഇത്ഥം ദശരഥം ഭൂപം ശശംസുശ്-ചാഥ രാഘവമ് .
മാധവം ചതുരാത്മാനം രാഘവോ-ദന്തകോവിദാഃ .. 59
സിദ്ധാ ഊചുഃ .
നമാമ ചതുരാത്മാനം നാരായണ-മിവാപരമ് .
രാമം സ+ഭ്രാതരം ജീവ+ന്മുക്തം രാജകുമാരകമ് .. 60
ചതുരബ്ധി-നിഖാതാ+ന്ത/ധരാവലയപാലകമ് .
ത്രികാല+സ്ഥ/മഹീപാല-ചിഹ്നം ദശരഥം നൃപമ് .. 61

മുനിസേനാധിപം ഭൂപം ഭാസ്കരം ഭൂരിതേജസമ് .
വസിഷ്ഠം സുപ്ര-വാദാഢ്യം വിശ്വാമിത്രം തപോനിധിമ് .. 62

ഏഷാമേവ+ പ്രഭാവേന+ ജ്ഞാന-യുക്തിം പരാ-മിമാമ് .
ശ്രുതവന്തോ വയം സർവേ+ ഭ്രാന്തി-സംരമ്ഭ-നാശിനീമ് .. 63
ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .
ഇത്യുക്ത്വാ ഗഗനാത്-സിദ്ധാ ഭൂയഃ പുഷ്പാണി ചി+ക്ഷിപുഃ .
സഭായാ-മഥ തൂഷ്ണീം ച ത+സ്ഥുർ/മുദിതചേതസഃ .. 64
തഥൈവ+ വ്യോമഗാഃ സിദ്ധാഃ ശശം-സുസ്തം ജനം പുനഃ .
തഥൈവ സഭ്യാസ്/താംസ്/തത്ര സമാനർ-ചുർ/ഘനസ്-തവമ് .. 65

നഭശ്ചരാ ധരണിചരാ മുനീശ്വരാ
മഹർഷയോ വിബുധ-ഗണാ+ ദ്വിജാ നൃപാഃ .
അപൂജയ+ന്നിതി ജനമോജ-സൈവ തേ
ഗിരോച്ചയാ സഹ കുസുമാർഘ്യ-ദാനയാ .. 66

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ സാധു-വാദ-സപ+ര്യാദി/വർണനം നാമ+ ദ്വി/ശതതമഃ സർഗഃ .. 200 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
10.1.2024